

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä 06.08.2024 § 60

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 06.08.2024

§ 60

Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2023

3350/11.03.02.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

ympäristö- ja laatuinsinööri Kaarina Kähäri, p. 050 539 1695

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee Ilmanlaatu Lahden seudulla 2023 -raportin tiedokseen.

Perusteluosa

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan, sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadunseurannan järjestämisestä. Toiminnanharjoittajia veloitetaan huolehtimaan ilman pilaantumisen ehkäisemisestä, sekä olemaan riittävästi selvillä toimintansa vaikutuksista ilmanlaatuun. Lain määrittelemien veloitteiden täyttämiseksi on solmittu yhteistarkkailusopimuksia. Viimeisin sopimus on solmittu vuosiksi 2021 – 2026. Sopimuksen osapuolina ovat Hollolan kunta, Lahden kaupunki ja alueella sijaitsevat ympäristölupa- tai -ilmoitus tai -rekisteröintivelvolliset laitokset, joiden toiminnasta aiheutuu päästöjä ilmaan. Ilmanlaatua on

seurattu Lahdessa yhteistarkkailuna vuodesta 1989 lähtien. Vuonna 2015 alkaneella sopimuksella aloitettiin ilmanlaadun seuranta myös Hollolassa. Energiantuotanto ja liikenne ovat merkittäviä ulkoilman epäpuhtauksien lähteet Lahden seudulla. Alueella tehdyt PAH-tutkimukset osoittavat, että puun pienpoltto vaikuttaa myös merkittävästi ilmanlaatuun. Lisäksi alueella on liuottimia käyttävää teollisuutta, josta aiheutuu haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ilmaan. Jonkin verran päästöjä aiheutuu myös kivenmurskaamoista, betonituotetehtaista, asfalttiasemista ja krematoriosta.

Tässä raportissa ilmanlaatua on arvioitu jatkuvatoimisesti mitattujen hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten massakonsentraation perusteella sekä typen oksidien ja otsonin pitoisuuksien perusteella. Puun pienpolton aiheuttamaa vaikutusta ei tässä raportissa ole otettu huomioon.

Vuonna 2023 ilmanlaatu oli tehtyjen jatkuvatoimisten mittausten perusteella pääosin hyvää tai tyydyttävää. Keväällä pölypitoisuudet olivat korkeita, kun talven aikana jauhautunut hiekoitushiekka ja asfalttipöly nousivat ilmaan. Hengitettävien hiukkasten Valtioneuvoston asetuksen 79/2017 raja-arvon numeroarvo ylittyi, mutta ylitysten lukumäärä ei ylittänyt raja-arvon sallittujen ylitysten lukumäärää. Maailman terveysjärjestö WHO:n terveysperusteinen ohjearvo ylittyi vilkasliikenteisessä ympäristössä. Myös pienhiukkasille annettu terveysperusteinen WHO:n vuorokausiohjearvo ylittyi.

Typpidioksidipitoisuudet ylittivät WHO:n terveysperusteisen vuorokausiohjearvon, ja vilkasliikenteisillä alueilla myös vuosiohjearvon. Valtioneuvoston ilmanlaatuasetuksen 79/2017 raja-arvo ei sen sijaan ylittynyt.

Otsonipitoisuudet olivat tyypillisesti korkeimmillaan keväällä ja kesällä. Otsonipitoisuuden kahdeksantunnin keskiarvo ei ylittänyt Ilmanlaatuasetuksen tavoitearvoa, mutta WHO:n terveysperusteinen ohjearvo ylittyi alueella, missä otsoninieluja ei ole runsaasti.

Bentseenin, tolueenin ja ksyleenin pitoisuuksissa on näkynyt liikenneympäristössä laskevaa trendiä. Bentseenipitoisuuksien vuosikeskiarvot eivät vuositasolla ylittäneet Lahden seudulla ilmanlaatuasetuksessa annettua alemmaa arviointikynnystä. Muille haihtuville orgaanisille yhdisteille ei ole ohjausarvoja. Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden seuranta on kuitenkin tarpeellista, koska Lahden seudulla on toimintaa, josta aiheutuu VOC-päästöjä ympäristöön.

Mittaustulokset osoittavat, että suurimman osan ajasta ilmanlaatu on Lahden seudulla hyvää tai vähintään tyydyttävää. Maailman terveysjärjestön WHO:n terveysperusteisia ohjearvoja kuitenkin ylitetään Lahden seudulla laajoilla alueilla, mikä osoittaa, että ilman epäpuhtauspitoisuudet kohoavat edelleen terveysvaikutuksia aiheuttavalle tasolle. Pitoisuuksissa näkyy vuosittaista vaihtelua. Pölypitoisuudet vaihtelevat vuosittain kevään säätilanteiden vaihdellessa. Myös hiekoitushiekan käyttömäärät talvella vaikuttavat kevätpölyn määrään ja episoditilanteen pituuteen keväällä. Vilkasliikenteisillä alueilla typen oksidien pitoisuudet seuraavat liikenteen rytmiä.

Varsinkin hengitettävien hiukkasten pitoisuudet nousevat tietyissä säätilanteissa terveyttä haittaavalle tasolle, jolloin ilmanlaadun valmiussuunnitelman mukaiset pikaiset toimenpiteet, kuten tiedottaminen ja väestön varoittaminen ovat tarpeellisia.

Hengitettävistä hiukkasista analysoitujen polysyklisten aromaattisten hiilivetyjen pitoisuustasoista voidaan päätellä, että puun pienpolton aiheuttamiin ilmanlaatuvaikutuksiin on syytä kiinnittää huomiota. Ensisijaisena keinona on pientulisijojen oikeanlaisen käytön opastaminen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-